

תוכנית התואר השני בעיצוב אורבני (M.Urb.Des.)

ראש התכנית: ד"ר אלס ורבקל

רכזת התכנית: ליה לוי

טלפון: 02-5636684

פקס: 02-5631592

סגל הוראה

אדר' נוף אליסה רוזנברג

ד"ר אלס ורבקל

ד"ר אריאל הנדל

ד"ר דן הנדל

אדר' דניאלה פוסק

ד"ר יוסי קליין

פרופ' מייק טרנר

ד"ר נועה רובין

פרופ' אדר' סנאן אבדל קאדר

אדר' עופר מנור

פרופ' צבי אפרת

ד"ר רועי ברנד

ד"ר תמר ברגר

מרצים אורחים:

אדר' לינור לנקין

ד"ר אדר' מרטין הירשנזון

אדר' קרן לי בר סיני

התכנית בעיצוב אורבני בבצלאל, מובילה כפלטפורמה אקדמית לניהול שיח וידע על העיר הישראלית וכחלק מרשת של שיתופי פעולה מקומיים ובינלאומיים. התכנית מהווה צומת תיאורטי ומקצועי לדיון בסוגיות עיצוביות ותכנוניות בעיר. התכנית דוגלת במצוינות אקדמית ומציעה מגוון קורסים המכשירים את בוגרי התכנית למעצבים אורבניים ולחוקרים בעלי עולם מושגים תיאורטי עדכני, שיתרמו לשיח ולפרקטיקה העירוניים בישראל ובעולם. הלימוד והמחקר התיאורטיים משמשים בסיס ידע לעבודת הסטודיו המהווה שדה מחקר ופעולה חלוציים ומתווים דרך בעיצוב אורבני. עבודת הסטודנטים והמרצים בתכנית מבוססת על יצירת מעורבות אקטיבית של התכנית, הסגל והסטודנטים בחיים העירוניים בישראל בכלל ובירושלים בפרט.

השיח המקומי והבינלאומי על הסביבה הבנויה הניחו את העיר והעירוניות במרכז תשומת הלב, והקונטקסט העירוני הפך להיות מוקד למחקרים רבים בארץ ובעולם. באותה העת, העלייה במודעות חברתית והתסכול ממצב הדיור שהובילו למחאות ברחבי העולם איששו שוב את מרכזיותה של העירוניות בחברה ואת חשיבות העיר, המרחב הציבורי והרחוב. כתוצאה, החיפוש הנמשך אחר צורת חיים בת קיימא וברת השגה העלה באופן חסר תקדים בעת החדשה, את חשיבות העיצוב האורבני היום בארץ ובעולם. התכנית מבוססת על תחומי ידע מגוונים ובמרכזה זיקה בין לימודי הסטודיו לבין לימודי הקורסים התיאורטיים והמתודולוגיים. הדיון והמחקר בתכנית עוסקים בין היתר בסוגיות כגון: המרחב הציבורי בעיר העכשווית, אקולוגיות עירוניות (נוף, סביבה וקיימות), קהילות ואקטיביזם עירוני, התחדשות עירונית, גבולות המטרופוליס, נופים היסטוריים אורבניים, היסטוריה וזיכרון בעיר העכשווית, תבניות חדשניות בארגון העיר ועוד.

מבנה התוכנית

התוכנית מבוססת על שתי חטיבות לימוד ודין עיקריות:

חטיבה 1 - לימודי עיצוב

א. **סטודיו ופרויקט גמר:**

בחטיבה זו עוסקים הסטודנטים במשך ארבעה סמסטרים בעיצוב ותכנון סוגיות אורבניות שונות. לימוד זה נעשה מתוך הבנה שלצד המימד הפרופסיונאלי של העשייה, יש משמעות אקדמית הנובעת מתוך עשייה זו.

ב. **תשתיות בעיצוב אורבני:**

אל לימודי הסטודיו מצורפים מקצועות התמך של תשתית עירונית, איכות הסביבה, כלכלה עירונית, G.I.S ומערכות מחשוב תלת- ממדיות, תיאוריות ומודלים בארגון העיר, בנושאים המזינים את עבודת הסטודיו באופן שוטף.

חטיבה 2 - תיאוריה והיסטוריה של תבנית עיר

א. **לימודים עיוניים**

קורסי ליבה (חובה) ובחירה: הקורסים נבחרו בשל הרצון לדון בעיר כתופעה היסטורית תרבותית, חברתית וכלכלית ולעסוק בפרדיגמות התכנוניות שנהגו במאתיים השנים האחרונות.

ב. **סמינרים**

מאפשרים התעמקות בנושאים ממוקדים המהווים חלק מהפן העיוני של הלימוד ועוסקים בנושאים מגוונים כגון ירושלים-כתופעה היסטורית, אוניברסאלית, קונפליקטואלית וכעיר שאיננה שייכת רק לתושביה; העיר המודרנית כתופעה פוליטית, תרבותית וחברתית.

בנוסף, סדרת הרצאות אורח בתחומים מגוונים תינתן אחת לשבועיים וההשתתפות בה חובה על הלומדים במהלך השנתיים הראשונות (ללא נ"ז).

סיכום מבנה התוכנית

חטיבה 1 - לימודי עיצוב:

סטודיו ופרויקט גמר, 24 נ"ז

תשתיות בעיצוב אורבני (Impact & Implementation), 4 נ"ז

חטיבה 2 - תיאוריה והיסטוריה של תבנית עיר

לימודים עיוניים, 6 נ"ז

סמינרים, 12 נ"ז

סה"כ 46 נ"ז

התכנית שהורחבה מיועדת לאדריכלים ולאדריכלי נוף וכן לבוגרי תואר ראשון בתחומים קשורים כגון: ארכיאולוגיה, תולדות האמנות, עיצוב, גיאוגרפיה, פילוסופיה, היסטוריה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, כלכלה, משפט, לימודי הסביבה וקיימות, בכפוף לעמידה בתנאי סף ובלימודי השלמה.

דרישות ונהלי לימודים

תקופת הלימודים

משך הלימודים, כולל פרויקט גמר או עבודת גמר הינו ארבעה סמסטרים. הלימודים מתקיימים בבית הנסן, רחוב גדליהו אלון 14 ירושלים. הלימודים יתקיימו בימים רביעי ושישי.

היקף הלימודים

הדרישות הלימודיות כוללות 46 נ"ז מתוכן 6 נ"ז לפרויקט גמר או עבודת גמר.

דרישות התכנית לקבלת תואר מוסמך בעיצוב אורבני

1. צבירת 46 נקודות זיכוי אקדמיות במסגרת קורסי התוכנית.
2. מילוי סך החובות האקדמיות כפי שנקבעו בקורסי התכנית לרבות השתתפות במהלך השנתיים הראשונות ללימודים בסדרת ההרצאות של התכנית שתיערך אחת לשבועיים-שלושה
3. השתתפות בשנה ב' בסדנת תזה: פרויקט גמר אחת לשבועיים לאורך שנה ב'.
4. עמידה בכל מטלות הקורסים שפורטו לעיל, על פי לוח הזמנים הנדרש על ידי המרצים. דרישות אלה כוללות הכנת ביבליוגרפיה, הגשת עבודות ביניים ועבודות מסכמות בכתב.
- הגשת 2 עבודות בהיקף סמינר מתוך 3 קורסי הסמינר הנלמדים במהלך התכנית (חובת הגשת עבודת סמינר במסגרת סמינר ירושלים + עבודת סמינר נוספת לבחירה ובתאום המרצה).
5. קבלת ציון 75 לפחות בשיעורי הסטודיו.
6. קבלת ציון ממוצע של 75 לפחות בכלל קורסי התכנית.
7. החזרת כל הציוד והספרים הנמצאים ברשות הסטודנט והשייכים לאקדמיה.

תנאי מעבר משנה א' לשנה ב'

בסוף שנה א' תבדוק ועדת הציונים את מצבם הלימודי של הסטודנטים. לצורך מעבר משנה א' לשנה ב' בתכנית על כל סטודנט לקבל ציון של 75 לפחות בקורסי הסטודיו, ציון ממוצע של 75 לפחות בשאר הקורסים ולהשלים שני שליש מחובותיו בחטיבה השנייה בתוכנית - תיאוריה והיסטוריה של תבנית עיר.

על בסיס גיליון ציוניו של הסטודנט ועמידתו בדרישות הנ"ל תקבע ועדה אקדמית עליונה את המשך לימודיו. כמו כן בסמכות הועדה במידת הצורך, להמליץ בפני ועדת ההוראה של התכנית להעביר סטודנט לסטטוס "על תנאי" למשך סמסטר אחד בלבד בשנה"ל הבאה ולקבוע תנאי פרטני להמשך לימודיו כגון: דרישה לחזרה על קורסים, הגשת תיק עבודות או קביעת דרישות אקדמיות נוספות מעבר לתכנית הלימודים הרגילה. בתום סמסטר אחד במעמד "על תנאי" תתכנס הועדה מחדש לדון במצב לימודיו של הסטודנט. הועדה תוכל להחליט להסיר סטטוס "על תנאי", להאריכו לסמסטר אחד נוסף או להודיע לסטודנט על הפסקת לימודיו.

ציוני סטודיו

0-64 נכשל

65-74 ממשיך על תנאי

75-94 עובר

מדיניות איחור בהגשת מטלות הקורס

- לא ניתן להגיש באיחור מטלות המוגדרות כמבחן בית, סטודנט שמסיבה כלשהי לא יעמוד במועד הגשת מבחן הבית במועד א' ראשי לגשת למועד ב'.
- עבודות/עבודות סמינר- במקרים חריגים, יש להעביר בקשה להגשה באיחור, על הבקשה להגיע לרכזת התכנית לפני מועד ההגשה בפועל. אישור הבקשה מותנה באישור ועדת ההוראה של התכנית ומרצה הקורס
- איחור שאינו מוצדק(בלי בקשה מראש) יגרום להורדה של 5% מהציון לכל יום איחור. איחור שאינו מוצדק ואינו מאושר, של יותר משבוע יגרום לביטול הציון והסטודנט יתבקש לחזור על הקורס בתשלום.
- אי הגשת עבודה בקורס תוביל לרישום מחדש בתשלום בשנת הלימודים העוקבת, במידה וקורס זה לא יתקיים בשנה העוקבת, יהיה על הסטודנט להירשם לקורס אחר ולעמוד בדרישות הקורס כשאר הסטודנטים.

מבנה התכנית

שנה א'

2 קורסי חובה מבואיים - 4 נ"ז
1 סמינר חובה - 4 נ"ז
1 סמינר בחירה - 4 נ"ז
2 סטודיו חובה - 12 נ"ז

סה"כ 24 נ"ז

הערה: סטודנטים שנה א', אינם מחויבים ללמוד בשנה א' קורס בחירה, אך יכולים במידה ומעוניינים ללמוד בשנה א' קורס בחירה 1 ולהשלים בשנה ב' קורס בחירה 1 בלבד (במקום 2) תשלום שכ"ל הוא עפ"י מספר הנקודות הנלמדים בפועל באותה שנה.

שנה ב'

1 קורס חובה מבואי - 2 נ"ז
1 סמינר בחירה - 4 נ"ז
2 קורסי בחירה - 4 נ"ז
2 סטודיו חובה - 12 נ"ז

סה"כ 22 נ"ז

בנוסף, קולוקוויום ובו סדרת הרצאות אורח בנושא תרבויות עירוניות תינתן אחת לשבועיים וההשתתפות בה חובה על הלומדים במהלך השנתיים הראשונות (ללא נ"ז).

פירוט קורסים

שנה א'

לימודי חובה

סמסטר א'

- ניהול וממשק העיר א'- 2 נ"ז
- המחשבה התכנונית- 2 נ"ז
- סטודיו א - 6 נ"ז
- כלים גרפיים GIS- ללא נ"ז

סמסטר ב'

- סמינר ירושלים - 4 נ"ז
- סטודיו ב' - 6 נ"ז

בנוסף, קולוקוויום ובו סדרת הרצאות אורח בנושא תרבויות עירוניות תינתן אחת לשבועיים בסמסטר א' וב', וההשתתפות בה חובה על הלומדים במהלך השנתיים הראשונות (ללא נ"ז).

סמינר בחירה

סמסטר ב'

- הנוף האורבני- 4 נ"ז
- תיאוריה פוליטית ועיר- 4 נ"ז
- המשרד והעיר- 4 נ"ז
- שדה האמנות- 4 נ"ז

קורסי בחירה*

סמסטר א'

- סוגיות במרחב הישראלי- 2 נ"ז
- העיר הערבית- 2 נ"ז
- חדשנות- 2 נ"ז
- היסטוריה אינטלקטואלית של העיר, 2 נ"ז

פירוט הקורסים

שנה ב'

לימודי חובה - סמסטר א'

- ניהול וממשק העיר ב'- 2 נ"ז
- כלים גרפיים- ללא נ"ז
- סטודיו ג'- 6 נ"ז
- סדנת פרויקט גמר (שנתי, אחת לשבועיים)- ללא נ"ז

לימודי חובה- סמסטר ב'

- סדנת פרויקט גמר (שנתי, אחת לשבועיים)- ללא נ"ז
- סטודיו- פרויקט גמר- 6 נ"ז

בנוסף, קולוקוויום ובו סדרת הרצאות אורח בנושא תרבויות עירוניות תינתן אחת לשבועיים בסמסטר א' וב', וההשתתפות בה חובה על הלומדים במהלך השנתיים הראשונות (ללא נ"ז).

סמינר בחירה

סמסטר ב'

- הנוף האורבני- 4 נ"ז
- תיאוריה פוליטית ועיר- 4 נ"ז
- המשרד והעיר- 4 נ"ז
- שדה האמנות- 4 נ"ז

קורסי בחירה*

סמסטר א'

- סוגיות במרחב הישראלי- 2 נ"ז
- העיר הערבית- 2 נ"ז
- חדשנות- 2 נ"ז
- היסטוריה אינטלקטואלית של העיר, 2 נ"ז

תקצירי קורסים - שנה א' לימודי חובה

ניהול וממשק העיר א'
סמסטר א', יום ו', בין התאריכים 14/12/18-25/1/19, 12:30-14:00, 2 נ"ז

מרצה: אדר' עופר מנור

הקורס משרטט מפת דרכים למסלולה של תכנית, לאחר שהיא עוזבת את שולחן השרטוט והכרת מערכות התכנון הממסדיות: הארצית, המחוזית והמקומית, חוק התכנון והבניה, אילוצים וקונפליקטים בתכנון, מגמות תכנון לאומיות ומונחי יסוד

המחשבה התכנונית: התכנון העירוני במאה העשרים
סמסטר א', יום ד', בין התאריכים 24/10-5/12, 10:00-13:30, 2 נ"ז

מרצה: ד"ר נועה רובין

הקורס יעסוק בהתפתחות התכנון העירוני המודרני תוך התייחסות לתכנון כאל תוצר תרבותי, חברתי ופוליטי המשקף את תקופתו. זהו ניסיון בקריאה מחודשת בתולדות התכנון העירוני המודרני, מתוך מטרה לייצר היסטוריה כוללת, מודעת וביקורתית ומתוך הבנה כי ההיסטוריון (שהוא לרוב, מתכנן בעצמו) משחק תפקיד חשוב בעיצוב הזיכרון והתודעה של הדיסציפלינה. במהלך הקורס נסתמך על החלוקה המקובלת כיום בספרות, לפיה ניכרות בתכנון העירוני המודרני ארבע תקופות עיקריות. בכל תקופה נתחקה אחר רעיונות מרכזיים ודמויות מפתח ונדון בטקסטים תכנוניים בולטים ובתכניות חשובות. נבחן את התפתחות הביקורת על המחשבה התכנונית בתקופות השונות תוך התמקדות בשיח הפוסט-קולוניאלי ותרומתו לתכנון. לסיכום נסקור את הדילמות המרכזיות הניצבות בפני התיאורטיקנים של התכנון היום.

במסגרת הקורס יערכו התלמידים הכרות מקיפה עם התפתחות המחשבה התכנונית מראשיתה ועד ימינו ובעיקר ירכשו כלים לשיפוט ביקורתי של הדיסציפלינה, תיאוריה ומעשה. במהלך הקורס יידרשו התלמידים לקרוא לפחות חמישה טקסטים מכוננים, ובסופו, להציג ולנתח טקסט על פי בחירתם.

סטודיו א

סמסטר א', יום ד' 14.00-20.30, 6 נ"ז

מרצים: אדר' דניאלה פוסק, ד"ר נועה רובין, ד"ר תמר ברגר
תקציר יפורסם בהמשך

כלים גרפיים וGIS

סמסטר א', יום ו' 11:00-14:00, ללא נ"ז

- מטרת לעודד שימוש יצירתי בכלים גרפיים שונים, הן ככלי תכנוני-עיצובי והן ככלי להצגת ושיתוף מידע תכנוני עשיר ומורכב באמצעים ברורים ומשכנעים. הסדנא תלווה את לימודי הסטודיו, ותקנה לסטודנטים כלים מעשיים להבעה גרפית תוך התמקדות בסוגיות הבאות:
- כיצד לפתח שפה ויזואלית ייחודית המשקפת את מהות הפרוייקט?
 - כיצד לספר סיפור מרחבי- תכנוני באופן נהיר ומעניין, המותאם לקהל היעד (הצגה לאדריכלים ולמתכננים למול הצגה לציבור ולמקבלי החלטות)?
 - כיצד ליצור אימג' מייצג מרכזי לפרוייקט, המציג את החזון המוצע בתכנון?
 - בחירת המדיה והמדיום הנכון להצגת תכנים הנוגעים במרחב: בין מדיה דיגיטלית (מצגות, סרטונים) לדפוס (פוסטרים, חוברות וספרים).
 - היכרות עם כלים דיגיטליים חדשים ליצירת והצגת מפות.
 - הכנת הסטודנטים לשימוש בכלי GIS במערכת ESRI. הכרת ArcMap, ArcCatalog ויישום מידע גיאוגרפי במערכות אלו ושילובו בכלים תלת-ממדיים.

קולוקוויום - תרבויות עירוניות

שנתי, יום ד' 14:00-15:30 - אחת לשבועיים ללא נ"ז

הקולוקוויום השנתי של התוכנית, יפגש אחת לשבועיים ובמהלכו יציגו מרצים ומרצות, מבצלאל אוניברסיטאות בארץ ובחו"ל את עבודתם האחרונה בנושא תרבויות עירוניות. ההשתתפות חובה על הלומדים במהלך השנתיים הראשונות.

סמינר ירושלים

סמסטר ב', יום ו' 9:00-12:30, 4 נ"ז

מרצה: ד"ר נועה רובין

ירושלים מתעדת בבנייתה היסטוריה מקומית ועולמית ומהווה מעין מיקרו-קוסמוס של המצב הגיאופוליטי, החברתי והתרבותי בישראל. לסמינר מטרה כפולה: ראשית, לספק לתלמידים הכרות מעמיקה עם העיר שתשמש מקרה בוחן והשוואה לערי מורשת עולמית אחרות, ושנית, ליצור מקום לדיון תיאורטי מעמיק בסוגיות חשובות הנוגעות לחקר המקום, תרבותו, והתעצבותו בהתאם. בסופו של הסמינר, הסטודנטים יכירו את הגיאוגרפיה וההיסטוריה של העיר באופן שיאפשר להם לספק ניתוחים בסיסיים של העיצוב האורבאני המתמשך של העיר; וכן יכירו ספרות מקומית וגלובלית העוסקת בסוגיות השימור בעולם. בין הנושאים שידונו: קדושת ירושלים לשלוש הדתות; תפקידה של הארכיאולוגיה בסיפור תולדות העיר; העיר היהודית, הנוצרית והמוסלמית; צמיחתה של העיר החדשה; ירושלים בראי הציונות; ראשית המדינה והבניה המודרנית בעיר; ירושלים כעיר קולוניאלית; ערך המקום, הפרשנות ומשמעות השימור בירושלים; ירושלים המחולקת והמאוחדת

סטודיו ב

סמסטר ב', יום ד' 14.00-20.30, 6 נ"ז

מרצים: אדר' עופר מנור, ד"ר אריאל הנדל, אדר' נוף אליסה רוזנברג
תקציר יפורסם בהמשך

תקצירי קורסים - שנה ב'

לימודי חובה

ניהול וממשק העיר ב'

סמסטר א', יום ד', 7 מפגשים, בין התאריכים 24/10-5/12, 10:00-13:30, 2 נ"ז

מרצה: פרופ' אליסה רוזנברג

הקורס משרטט מפת דרכים למסלולה של פרויקט אורבני, מתחילת הרעיון ועד אישור התכנית על ידי מוסדות התכנון ובסוף ביצוע הפרויקט.

סדנת פרויקט גמר

סמסטר א', יום ו', 7 מפגשים, בין התאריכים 14/12-25/12, 11:00-14:00

סמסטר ב', יום ו', 9:00-12:00 (אחת לשבועיים)

לא נ"ז - חלק מלימודי סטודיו פרויקט גמר

מרצה: ד"ר תמר ברגר

סדנת פרויקט הגמר תכין את עבודת פרויקט הגמר על פי בניית פלטפורמה לדיון דיסציפלינרי על בסיס מחקר. הסדנא תסייע לסטודנטים לבנות נושא המתייחס לתאוריות ודיונים עכשוויים, פרוגרמות עירוניות, אתרים ואזורים עירוניים. הסדנא תיתן בסיס לבניית עמדה קונספטואלית ותכנונית המתגרת ומחדשת את השיטות הקיימות בתחום. בנוסף, הסדנא תייצר קונטקסט תאורטי לפרויקט הגמר ככלי להסבת תשומת לב לשינויים חברתיים, עירוניים, טכנולוגיים ועוד.

סטודיו ג'

מסטר א', יום ד', 14.00-20.30, 6 נ"ז

מרצים: אדר' דניאלה פוסק, פרופ' צבי אפרת, ד"ר אלס ורבקל, פרופ' סנאן אבדל קאדר
תקציר הסטודיו יפורסם בהמשך

כלים גרפיים

מסטר א', יום ד', 7 מפגשים, בין התאריכים 26/10-7/12, 11:00-14:00, ללא נ"ז
מטרת הסדנא לעודד שימוש יצירתי בכלים גרפיים שונים, הן ככלי תכנוני-עיצובי והן ככלי
להצגת ושיתוף מידע תכנוני עשיר ומורכב באמצעים ברורים ומשכנעים. הסדנא תלווה את
לימודי הסטודיו, ותקנה לסטודנטים כלים מעשיים להבעה גרפית תוך התמקדות בסוגיות.

קולקוויום- תרבויות עירוניות

שנתי, יום ד' 18:00-19:30- אחת לשבועיים ללא נ"ז

הקולקוויום השנתי של התוכנית, יפגש אחת לשבועיים ובמהלכו יציגו מרצים ומרצות,
מבצלאל אוניברסיטאות בארץ ובחו"ל את עבודתם האחרונה בנושא תרבויות עירוניות.
ההשתתפות חובה על הלומדים במהלך השנתיים הראשונות.

סטודיו- פרויקט גמר

מסטר ב', יום ד' 14.00-20:30, 6 נ"ז

ד"ר אלס ורבקל, פרופ' צבי אפרת, אדר' דניאלה פוסק, פרופ' סנאן אבדל קאדר
לקראת סוף הלימודים סטודנטים יפתחו פרויקט אורבני מחקרי \ תכנוני על בסיס עמדה
תאורתית בתחום העיצוב האורבני. פרויקט הגמר מהווה הזדמנות להגדיר עמדה בהיבט
מסוים של תחום עיצוב האורבני. כחלק בלתי נפרד מתהליך העיצוב, הפרויקט יכלול תזה
ומחקר, הגדרת האתר, בניית פרוגרמה ויצירת אסטרטגיות וטקטיקות תכנוניות. מטרת
הסטודיו תכלולנה פיתוח פרויקט מבניית קונספט ועד תכנון מפורט, מתודולוגיית תכנון
המובילה מקונספט לתכנון מפורט, חשיבה עצמאית, בניית עמדה ביקורתית ביחס לסוגיות
עכשוויות, בניית שפה תכנונית חדשנית וקוהרנטית ופיתוח שיטות ייצוג ופרזנטציה
מתקדמות.

תקצירי קורסים- שנה א+ ב

לימודי בחירה

מסטר א

סמינר בחירה- תיאורה פוליטית והעיר

מסטר ב', יום ד', 10:00-13:30

מרצה: ד"ר אריאל הנדל

העיר – כרעיון וכמעשה – עמדה במרכז מחשבתם של הוגים פוליטיים רבים, החל באפלטון
והפוליס היוונית וכלה בפילוסופיה הנכתבת במקומות שונים בעולם בימים אלה ממש. העיר,
בשל הריבוי, המגוון והאופי הפתוח והבלתי נתון מראש המאפיינים אותה, נתפסת כמקומו
של "הפוליטי": דהיינו, כאתר המרכזי שבו בני אדם נפגשים, פועלים ויוצרים, מחד גיסא, אך
גם כמקום שבו נחשפים המתחים, ההפרדות והעימותים, מאידך גיסא. מטרת הסמינר תהיה
להתחקות אחר מקומה של העיר בתיאוריות פילוסופיות-פוליטיות שונות, לעמוד על מקומם
של התכנון והעיצוב העירוני כחלק מיצירת המרחב הפוליטי – ולדון, תוך קישור לאירועים
אקטואליים, בשאלות של אי-שוויון, של צדק חברתי, של אקטיביזם ושל שינוי.

סמינר בחירה - המשרד והעיר, 4 נ"ז
סמסטר ב', יום ד', 10:00-13:30
מרצה: ד"ר דן הנדל

הסמינר יעסוק בהיסטוריה ובעתיד של התפתחות המשרד כאתר המרכזי לעבודה כיום ויתמקד בעיר הישראלית כזירה בה באות ההתפתחויות האלו לידי ביטוי. מבחינה אורבנית, מיקומם של מבני המשרדים, מתבסס על תשתיות ונגישות, אך בתצורות העבודה העכשוויות נוספים גורמים המשפיעים על הצלחתם היחסית של פרויקטים מסוימים, כגון עיצוב הבניין, אופי הלובי, ואף זהות העסקים השוכרים שטחים בבניין. ברמה המוניציפלית, ההעדפה המובנית של רשויות מקומיות לשטחי עבודה על פני שטחי מגורים משפיעה על התוכנית האסטרטגיות של ערים מרכזיות בישראל. במקביל, נטישה של מבני משרדים ישנים יותר ומעבר למבנים "עכשוויים" יותר מעלה שאלות אקוטיות על תוקף חיי המדף של הטיפולוגיות שלהם. מחשבה מחודשת על שאלות העבודה והגדרתה דרך עיצוב אורבני עשויה אם כך להגדיר מחדש גם שאלות של תשתיות, הכנסה עירונית ופעולה אדריכלית בכלכלה ניאו-ליברלית ככלל.

הסמינר ידון בשאלות הבאות: מהם טיפוס העבודה השונים המשפיעים על שוק המשרדים בישראל? מהם הגורמים המשפיעים על הצלחתו של מבנה משרדים? מי הם הגורמים המובילים את השוק? מהם המודלים האורבניים השונים של אזורי עבודה בערים בישראל? מה מאפיין משרדים בישראל לעומת מקביליהם בעולם? מהן המגמות העכשוויות בבניית משרדים ואיך הן משפיעות על הערים? המטלה המרכזית של הסמינר היא לשרטט תמונה מחקרית עדכנית של התפתחות מבני ומתחמי המשרדים בערים בישראל. תוצאות הסמינר מיועדות להוות בסיס לדיון עם מתכננים, רשויות מוניציפליות ויזמים על עתידם של משרדים ועבודה בישראל.

סמינר בחירה- שדה האמנות, 4 נ"ז
סמסטר ב', יום ד', 10:00-13:30
מרצה: ד"ר רועי ברנד

הסמינר נועד לספק מסגרת תרבותית רחבה לדיונים בשאלות אסתטיות, אתיות ופוליטיות שמגדירות ומאתגרות את העוסקים בשדה האמנות. בתחילת הסמסטר נסקור כמה מהרעיונות והטקסטים המרכזיים על "עולם האמנות", "אופני התבוננות", ו"תרבות וסגנון". בהמשך נבקר ונארח נציגים חשובים של שדה האמנות המקומי והבינלאומי—מבקרים, אוצרים, אמנים ומנהלי מוסדות אמנות. במפגשים אלו האורח יציע טקסט חשוב אותו נלמד בחצי הראשון של השיעור לפני הביקור.

סמינר בחירה- הנוף האורבני, 4 נ"ז
סמסטר ב', יום ד', 10:00-13:30
מרצה: אדר' נוף אליסה רוזנברג

משמעות הנוף האורבני עברה טרנספורמציה בשנים האחרונות. קורס זה יחקור את האופן שבו הנוף הפך למודל של עירוניות בעקבות *landscape urbanism*. מטרתו של הקורס להפגיש את הסטודנטים עם גוף הידע העכשווי ולפתח ראייה ביקורתית כלפי הנעשה בתכנון המרחב הציבורי הפתוח בישראל ובעולם. הסמינר יבקש לזהות סוגיות יסוד של הנוף כתשתית עירונית, אקולוגית וחברתית. ההוראה תעשה במתכונת של הרצאות ודיון ביקורתי בכיתה בהתבסס על חומרי הקריאה.

קורס בחירה: חדשנות, 2 נ"ז
סמסטר א', יום ד', 7 מפגשים, בין התאריכים 12/12-23/1, 10:00-13:30
מרצה: פרופ' מייק טרנר
תקציר הקורס יפורסם בהמשך.

קורס בחירה: סוגיות במרחב הישראלי, 2 נ"ז

סמסטר א', יום ו', 9:00-10:30

מרצה: ד"ר תמר ברגר

הקורס מבקש להציע נקודת מבט בין-תחומית, כוללת, על סוגיות אדריכליות, תכנוניות, כלכליות-חברתיות, פוליטיות ותרבותיות הקשורות במרחב הישראלי. דרך הדיון בסוגיות אקטואליות יעלו גם ההיסטוריה של המרחב ותהליך היווצרותו. נקודת המוצא לקורס היא תפיסתו של המרחב כתופעה מיוצרת, פועל יוצא של אידיאולוגיה, יחסי כוח, פרקטיקות ופרשנויות, והתבוננות בו הן כייצוג והן כמכונן של מציאות. הנושאים יוצגו בזיקותיהם הכלליות ובהקשריהם הלוקליים – הן אלה הישראליים הכלליים והן אלה המרחביים הספציפיים. הדיון בכל נושא ילווה בקריאה של טקסט מסוים ויומחש בעזרת ייצוגים אסתטיים מגוונים (אדריכליים, ספרותיים, קולנועיים, צילומיים וכד').

קורס בחירה: העיר הערבית

סמסטר א', יום ד', 7 מפגשים, בין התאריכים 12/12-23/1, 10:00-13:30

מרצה: פרופ' סנאן אבדל קאדר

תקציר הקורס יפורסם בהמשך.

קורס בחירה: היסטוריה אינטלקטואלית של העיר, 2 נ"ז

סמסטר א', יום ו', 9:00-10:30

מרצה: ד"ר יוסי קליין

הקורס מתמקד בהיסטוריה אינטלקטואלית של העיר, כשבמוקד ניתוח של התשתיות הרעיוניות הרחבות עליהן התבסס עיצובה. בהקשר זה נדון במגוון רעיונות, תיאוריות, דגמים ותשריטים עירוניים, זאת במקביל לניתוח של שלל יישומים ריאליים. מטרת הקורס, בנוסף להכרות עם ההתפתחות ההיסטורית של העיר, היא להבליט את מורכבותו של הקונטקסט התרבותי הפוליטי החברתי הדתי והאתי בו התנסחה תבניתה הפיסית של העיר.